



UNIVERSITETET
I OSLO



Gründerskolen

Praktiske og formelle forhold rundt bedriftsoppstart

Tor Borgar Hansen

(med betydelig gjeld til Servicekontoret for
næringslivet i Oslo kommune)



UNIVERSITETET
I OSLO



Dagen i dag

- Organisering og ledelse
- Praktiske aspekter ved bedriftetablering



UNIVERSITETET
I OSLO



Agenda

Valg av selskapsform

- . Enkeltpersonsforetak
- . Ansvarlig selskap
- . Aksjeselskap
- . Skatt og personlige rettigheter
- . Merverdiavgift
- . Registrering
- . Hvor kan du få hjelp?





UNIVERSITETET
I OSLO



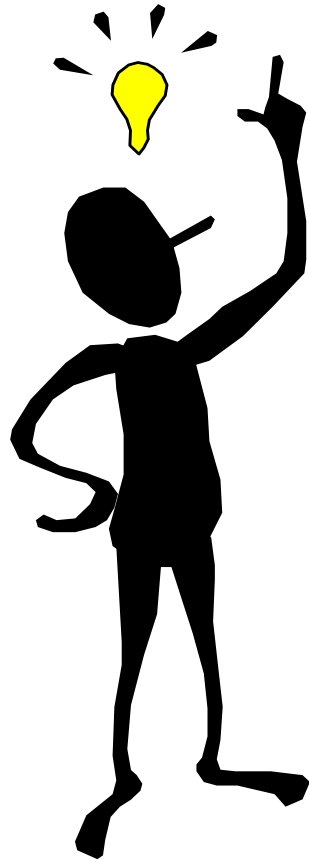
Næringsbegrepet

*Etter **skattelovens regler** er næringsbegrepet definert ved at det*

- . Innebærer aktivitet
- . Tar sikte på en viss varighet
- . Har et visst omfang
- . Er egnet til å gi overskudd
- . Drives for skatteytters egen regning og risiko



Hva kreves for å starte firma?



- Du må være myndig
- Du må ha gyldig oppholdstillatelse i Norge eller ha en som driver firmaet for deg
- Stifterne må ikke være under konkurskarantene (*gjelder for AS*)



UNIVERSITETET
I OSLO



Selskapsformer

- De tre vanligste selskapsformene for næringsvirksomhet er
 - › *Enkeltpersonforetak*
 - › *Ansvarlig selskap (ANS/DA)*
 - › *Aksjeselskap (AS)*
- Valg av selskapsform har betydning for ansvarsforhold, dine personlige rettigheter og hvordan du blir beskattet



UNIVERSITETET
I OSLO

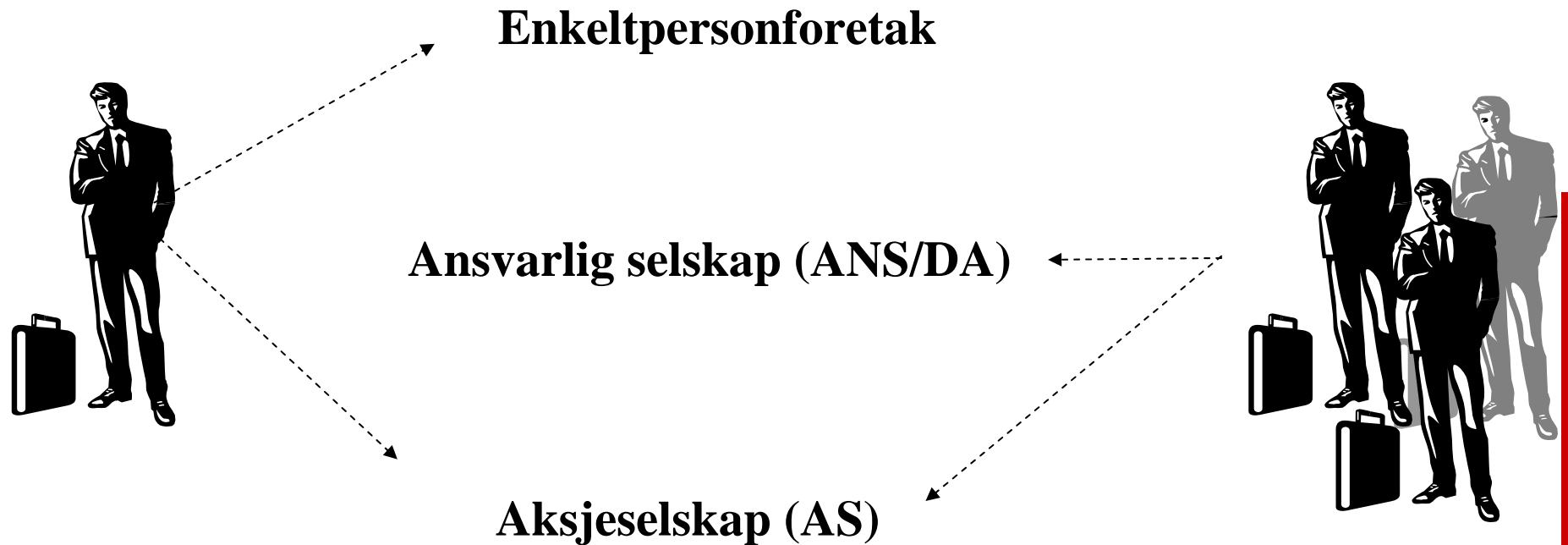


Andre selskapsformer

- Samvirkeforetak (SA)
- Lag og foreninger
- Kommandittselskap (KS)
- Stiftelse som selskapsform
- Norskregistrert utenlandsk foretak (NUF)



Valg av selskapsform



Skal du starte *alene* kan du velge mellom *enkeltpersonsforetak* og *aksjeselskap*.

Skal du starte *sammen med noen* kan dere velge mellom *ansvarlig selskap* og *aksjeselskap*.



Valg av selskapsform, forts.

- Innehavere av enkeltpersonforetak og ansvarlige selskap regnes som **næringsdrivende** og har **næringsinntekt**.
- Eiere av aksjeselskap regnes som **ansatte** i eget selskap og tar ut ordinær **lønn** og eventuelt **utbytte**. Selskapet må betale **arbeidsgiveravgift** av lønnen.
- *Selvstendig næringsdrivende har andre personlige rettigheter enn lønnstakere.*
- *Næringsinntekt inngår ikke i beregningsgrunnlaget for dagpenger fra Aetat ved arbeidsledighet!*



Valg av selskapsform, forts.

- Selvstendig næringsdrivende har **ubegrenset personlig ansvar** for selskapets forpliktelser, og *kan* i verste fall gå personlig konkurs
- Eiere av aksjeselskap har **begrenset ansvar** for selskapets forpliktelser fordi et aksjeselskap er en selvstendig *juridisk enhet* med egen sikkerhet. Ved en eventuell konkurs mister eieren aksjeinnskuddet og opparbeidet egenkapital i selskapet
- *Vurder risikoen i din virksomhet!*



UNIVERSITETET
I OSLO



Enkeltpersonforetak

Oslo kommune
Næringsstaten
Servicekontoret for næringslivet

INNOVASJON
NORGE

Akershus
fylkeskommune

1. KRAV TIL EIER
2. INNEHAVERS ANSVAR
3. REGISTRERING I BRØNNØYSUND
4. REGNSKAP - REVISJONSPLIKT
5. SKATT
6. PERSONLIGE BETTIGHETER
7. ANDRE PLIKTER
8. «HUSKELISTE» VED OPPSTART AV ENKELTPERSONFORETAK

Tips og råd for
deg som skal starte
enkeltpersonforetak

- *Næringsvirksomhet drevet under fullt personlig ansvar av en enkeltperson (innehaveren)*
- Innehaveren har all myndighet
- Ingen egen lov om Enkeltpersonforetak
- Kan ikke være ansatt (lønnstaker) i eget selskap
- Enkelt å opprette, enkelt å slette
- Egnert ved lav risiko og få eller ingen ansatte



UNIVERSITETET
I OSLO

Ansvarlig selskap/ Delt ansvar



Oslo kommune
Næringssetaten
Servicekontoret for næringslivet

AKERSHUS
fylkeskommune

INNOVASJON
NORGE

Tips og råd for deg som skal starte

ansvarlig selskap (ANS/DA)

TEMAER I DETTE HEFTET:

- Krav til eiere
- Valg av ansvarsform
- Stiftelsesprosessen
- Regnskap – revisjonsplikt
- Skatt
- Andre plikter – registreringsplikter
- Personlige rettigheter
- Huskeliste ved oppstart av ANS/DA

- *Næringsvirksomhet drevet under fullt personlig ansvar av to eller flere enkeltpersoner (deltakere)*
- Regulert av Selskapsloven av 21. Juni 1985 nr 83
- Deltakerene kan ikke være ansatt (lønnstaker) i eget selskap
- Kan ikke slettes uten offentlig kunngjøring
- Egnet ved lav risiko og få eller ingen ansatte



Ansvarsformer

Ubegrenset ansvar (ANS)

- Hver enkelt deltaker har ubegrenset personlig ansvar for selskapets samlede forpliktelser
- Kreditorerne kan rette hele kravet mot samtlige deltakere

Delt ansvar (DA)

- Hver enkelt deltaker har ubegrenset ansvar for deler av selskapets forpliktelser. Til sammen svarer de for selskapets samlede forpliktelser
- Kreditorerne må rette kravet mot hver enkelt deltaker i forhold til dennes ansvarsdel



UNIVERSITETET
I OSLO



Selskapsavtale

Det skal opprettes en skriftlig selskapsavtale som skal dateres og underskrives av samtlige deltakere.

- Selskapets navn
- Navn og adresse for samtlige deltakere
- Formål
- Forretningskommune
- Hvorvidt deltakerne skal gjøre innskudd og i tilfelle den verdi innskutte eiendeler har
- Deltakernes ansvarsandel i DA må angis



Andre forhold som reguleres av selskapsloven

- Selskapsmøtet
 - Selskapets øverste myndighet
 - Avholdes minst en gang i året
 - Samtlige deltakere har møterett
- Styre
 - Valgfritt, velges eventuelt av selskapsmøtet
- Daglig leder
 - Valgfritt, velges eventuelt av selskapsmøtet



UNIVERSITETET
I OSLO



Kompanjongavtale

- . Ikke pålagt å ha kompanjongavtale, men det anbefales
- . Kompanjongavtalen regulerer forhold som
 - .Inntektsfordeling
 - .Arbeidsfordeling
 - .Daglig leder og styre
 - .Nye deltakere / uttreden av selskapet
 - .Annet



Innbetaling av skatt – næringsdrivende

- Som selvstendig næringsdrivende er du etter **skattebetalingsloven** forpliktet til å innbetale skatten på **forskudd**
- Levér skjemaet **RF-1102** til **Likningskontoret** når du starter næringsvirksomhet - oppgi forventet overskudd (eller underskudd) og personinntekt
- Forskuddsskatten kreves inn av Kemnerkontoret
 - 15. mars
 - 15. mai
 - 15. september
 - 15. november

SØKNAD OM ENDRING AV ELLER KRAV OM SKATTEKORT/FORSKUDDSSKATT 2006

Navn og adresse: _____
Ektefelles navn: _____

Fødselsnummer: _____
Kommune: _____
Fødselsnummer: _____

Oppgi alltid lønn m.v./pensjon og skattekutt hittil i år:		
Brutto lønn, sykep., attf./rehab., tidsb. uførest.	fra 1/1-06 - / -06	
Brutto trekkpliktig pensjon	fra 1/1-06 - / -06	
Brutto lotinntekt	fra 1/1-06 - / -06	
Skattekutt	fra 1/1-06 - / -06	
Betalt forskuddsskatt	fra 1/1-06 - / -06	

Beløp hittil

_____	5.1
_____	5.2
_____	5.3
_____	5.4

Forventet inntekt for hele 2006

Lønn, inkl. feriepenger, sykepenger, dagpenger, attføring/rehabilitering, tidsbegrenset uførestønad m.v.

Pensjon/kår/livrente/introduksjonsstønad - trekkpliktig

Pensjon/kår/livrente - ikke trekkpliktig

Personinntekt jord/skog/fiske (inkl. sykepenger)

Personinntekt annen næring (inkl. sykepenger)

Overskudd næring (inkl. sykepenger)

Renteinntekt

Andre inntekter (spesifiser på baksiden)

Forventet fradrag for hele 2006

Reiseutgifter km tur/retur: _____ Antall arbeidsdager: _____

Reiseutg pendler km tur/retur: _____ Antall reiser: _____

Foreldrefradrag

Fagforeningskontingent / pensjonspremie

Trekkes av arbeidsgiver

Gjeldsrenter 2006 (ikke avdrag)

Gjeldsrenter 2007 (ikke avdrag)

Andre fradrag (spesifiser på baksiden)

Boligsparing for ungdom (BSU) - sparebeløp

Forventet formue og gjeld

Likningsverdi egen bolig

Likningsverdi fritidsbolig

Annen formue (bankinnskudd, aksjer, bil etc.)

Gjeld

Dato _____ Underskrift _____ Tlf./e-post _____

Eventuelle merknader angis på baksiden (f. eks. endret sivilstand, forsørgeransvar o.l.)

Skattekort kan også bestilles over internet, på skatteetaten.no eller bestill over SMS. Skriv enten FRIKORT, KOP1 eller SKJEMA <millionrom> fødselsnummer (11 siffer) og send til 2080.

RF-1102 /3



Selvangivelse - næringsdrivende

- Selvstendig næringsdrivende leverer ***Selvangivelse for næringsdrivende***
(husk vedleggene – se bakerst)
- Nytt fra 2008: Ferdigutfylt selvangivelse
- Selvangivelse kommer ikke i februar, men i april!
- Lettere på altinn.no, der nettsjeneste hjelper deg
- Frist
.30. april (på papir)

Tips: Levering via altinn.no går raskere



UNIVERSITETET
I OSLO



Personlige rettigheter

– næringsdrivende



- Andre personlige rettigheter enn lønnstakere
- Viktigste forskjeller i forhold til sykepenger, fødselspenger, svangerskapspenger og dagpenger fra NAV (tidl. Aetat)



Sykepenger – næringsdrivende

- Ingen dekning de første 16 virkedager. 65% av sykepengegrunnlaget fra 17. virkedag
- Sykepengegrunnlaget svarer til pensjonsgivende årsinntekt (beregnet personinntekt) de siste 3 årene

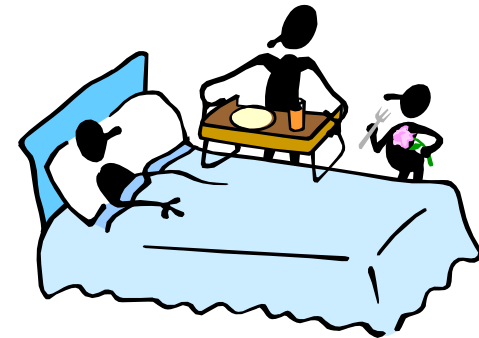
- Tilleggsforsikring i Folketrygden:

- 65% fra og med første sykedag (1,8 %)*
- 100% fra og med 17. sykedag (2,5 %)*
- 100% fra og med første sykedag (10,5 %)*

*: Av sykepengegrunnlaget

NB! Premien for tilleggstrygd er fradragsberettiget i selvangivelsen

- Sykepengene er begrenset oppad til seks ganger folketrygdens grunnbeløp G, fra 01.05.2008 kr 70 256



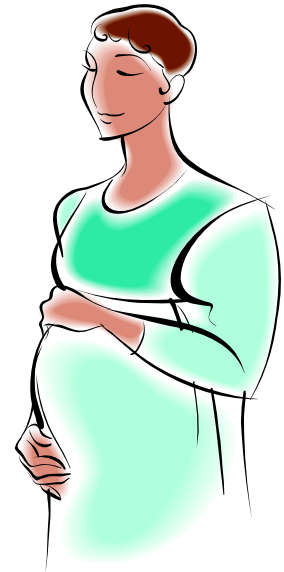


UNIVERSITETET
I OSLO



Svangerskapspenger – næringsdrivende

- Hvis arbeidet kan forårsake skade på fosteret
- 100 % av personinntekten frem til tre uker før termin dato
- Må ha vært i aktivitet i minst to uker før du går ut i svangerskapspermisjon
- For selvstendig næringsdrivende beregnes svangerskapspenger som hovedregel på grunnlag av gjennomsnittet av pensjonsgivende inntekt for de siste tre inntektsårene
- Fra og med 1. juli 2008 utgjør svangerskapspengene 100 prosent av det beregnede inntektsgrunnlaget
- Før dette tidspunktet var det krav til tegning av frivillig tilleggstrygd for å få fulle svangerskapspenger





UNIVERSITETET
I OSLO



Foreldrepenger – næringsdrivende

- 100 % av antatt personinntekt fra første permisjonsdag
- Må ha vært i aktivitet i minst seks av de siste ti månedene før stønadsperioden starter





Omsorgspenger - næringsdrivende

- Omsorgspenger ved barns eller barnepassers sykdom.
- **Arbeidstaker** som har omsorg for barn under 12 år, har rett til omsorgspenger under fravær fra arbeidet når barnet er sykt. Det samme gjelder dersom arbeidstakeren må være borte fra arbeidet fordi den som har det daglige barnetilsynet er syk.
- **Selvstendige næringsdrivende** har ikke krav på omsorgspenger!



UNIVERSITETET
I OSLO



Dagpenger – næringsdrivende

- Dagpenger fastsettes på grunnlag av lønnsinntekt. Næringsdrivende har næringsinntekt
- *Næringsdrivende har ikke krav på dagpenger!*
- Personer over 64 år kan få dagpenger på visse vilkår



Arbeidsforhold og yrkesskade

- Selvstendig næringsdrivende er ikke dekket av arbeidsmiljøloven!
- Oppdragsgiver har ingen plikt til å tegne yrkesskadeforsikring for de som gjør oppdrag i næring
- Du kan tegne frivillig yrkesskadetrygd og yrkesskadeforsikring



UNIVERSITETET
I OSLO



Aksjeselskap

The brochure cover features logos for Oslo kommune Næringsstaten, Akershus fylkeskommune, and INNOVASJON NORGE. The title is 'Tips og råd for deg som skal starte aksjeselskap'. Below the title is a photograph of three people (two men and one woman) sitting around a table, looking at documents. At the bottom, there is a list of topics under the heading 'TEMAER I DETTE HEFTET:'.

TEMAER I DETTE HEFTET:

- Krav til aksjekapital
- Stiftelsen av et AS
- Selskapsorganer
- Forhold som reguleres av aksjeloven
- Kjøp og salg av aksjer
- Endring i aksjekapitalen
- Andre registreringsplikter
- Skatt
- Regnskapsplikt
- Eksempel på stiftelsespapirer
- Huskeliste ved oppstart av aksjeselskaper
- Lover

- Selskapsform der eierne har begrenset ansvar for selskapets forpliktelser.
- Innehaver regnes som ansatt lønnstaker
- Krav om revisor og innlevering av årsregnskap
- Minimum aksjekapital kr. 100 000
- Krav om styre
- Regulert av Aksjeloven av 13. Juni 1997 nr 44
- Kan ikke slettes uten offentlig kunngjøring



UNIVERSITETET
I OSLO



Stiftelsesdokument

Det skal opprettes et skriftlig stiftelsesdokument som skal dateres og underskrives av samtlige aksjonærer

- .Navn, adresse og fødsels- eller organisasjonsnummer på alle aksjonæren
- .Antall aksjer som skal tegnes av hver aksjonær
- .Det beløpet som skal betales for hver aksje
- .Tidspunkt for oppgjør av aksjeinnskuddet
- .Hvem som skal være medlem av styret
- .Hvem som skal være selskapets revisor
- .Dersom aksjeinnskudd skal gjøres med andre eiendeler enn penger, noen skal gis særskilte rettigheter i forbindelse med stiftelsen eller selskapet skal dekke utgifter ved stiftelsen, må også dette være bestemt i stiftelsesdokumentet
- .Vedtekter
- .Åpningsbalanse (datert tidligst fire uker før stiftelsen)



UNIVERSITETET
I OSLO



Vedtekter

- Selskapets offisielle navn
- I hvilken kommune selskapet skal ha sitt hovedkontor
- Selskapets formål
- Aksjekapitalens størrelse
- Aksjenes pålydende
- Antall styremedlemmer
- Hvilke saker som skal behandles i ordinær generalforsamling
- Daglig leder



UNIVERSITETET
I OSLO



Organer i et aksjeselskap

Oslo kommune
Næringsetaten
Servicekontoret for næringslivet

SND

Akershus
fylkeskommune

BEHOVET FOR ET PROFESJONELT STYRE
HVORDAN VELGER DU UT STYRE-
MEDLEMMER?
STYRETS ULIKE ROLLER
FORMALITER I STYREARBEID

Tips og råd til
praktisk styrearbeid

Generalforsamling

Styre

Daglig leder

Les Aksjeloven kap. 5 og 6



UNIVERSITETET
I OSLO



Generalforsamling

- Selskapets øverste organ
- Alle aksjonærene har møterett, 1 aksje = 1 stemme
- Godkjenner årsregnskap, årsberetning, m.m.
- Skal avholdes før 1. juli – årsregnskap sendes til Regnskapsregisteret i Brønnøysund senest 1. august
- Kan ha ekstraordinær generalforsamling dersom det er spesielle saker eller om 10% av aksjonærene krever det



Styre

- Alle aksjeselskaper skal ha et styre
- Styret har ansvaret for forvaltningen av selskapet
- Krav om møte 4 ganger i året
- Fastsetter planer (strategi) og budsjetter
- Skal holde seg orientert om den økonomiske situasjonen i selskapet



UNIVERSITETET
I OSLO



Daglig leder

- Daglig leder gjennomfører styrets vedtatte strategi gjennom daglig ledelse av bedriften
- Dersom aksjekapitalen er på under 3 millioner er det valgfritt å ha daglig leder
- Daglig leder velges av styret



UNIVERSITETET
I OSLO



Skatt for aksjeselskap –

Aksjonærmodellen
Innehaveren regnes som ansatt og tar ut lønn. Skatten forhåndstrekkes av selskapet som arbeidsgiver på grunnlag av innlevert skattekort. Totale lønnsutgifter (brutto lønn og arbeidsgiveravgift) utgiftsføres i selskapet.

Regnskapsmessig overskudd beskattes med 28 % selskappsskatt.

Utdeling av *utbytte* til aksjonærene utover et *skjermingsfradrag* beskattes med 28 % hos aksjonærene.

$\text{Skjermingsfradrag} = \text{Skjermingsgrunnlag} \times \text{Skjermingsrente}$

Skjermingsgrunnlaget er lik aksjenes kostpris (pluss evt. omkostninger ved kjøp)



Aksjonærmodellen, eksempel

Bør Børson eier alle aksjene i selskapet Børson landhandleri AS som har et *overskudd på kr. 100 000*. Aksjene har en *kostpris på kr. 100 000* og overskudd etter skatt deles ut i utbytte.

Skatt på overskudd:

Overskudd	kr. 100 000
- Skattekostnad (kr. 100 000 x 28 %)	kr. 28 000
<hr/>	
= Utdeling aksjonær	kr. 72 000

Skjermingsfradrag (kr. 100 000 x 3,3 %) kr. 3 300

Bør Børson kan ta ut kr. 3 300 i skattefritt utbytte.

Resten av utbyttet på kr. 68 700 beskattes med 28% ved utdeling, som utgjør kr. 19 236.

Total skatteprosent på lønn og utbytte avhenger av hvor mye aksjonæren har tatt ut i lønn. Det vil ofte lønne seg å ta ut lønn fremfor utbytte, bl.a. på grunn av personlige rettigheter



Innbetaling av skatt – aksjeselskap

- Innehaveren skatter forskuddsvis
 - Aksjeselskapet foretar forskuddstrekk i innehaverens lønn på grunnlag av skattekort
- Aksjeselskapet skatter etterskuddsvis
 - Forhåndskatt 15. februar og 15. april
 - Resterende skatt forfaller 3 uker etter at skattelistingene er offentliggjort





UNIVERSITETET
I OSLO



Selvangivelse

- Selskapet leverer ***Selvangivelse for aksjeselskaper***
 - Vedlegg: *Næringsoppgave 2 for aksjeselskaper, Aksjonærregisteroppgave, m.fl.*
 - Frist: 31. mars (på papir), 31. mai (elektronisk)
- Innehaveren leverer vanlig ***Selvangivelse for lønnstakere og pensjonister***
 - Vedlegg: Varierer
 - Frist: 30. april



altinn - enklere rapportering til det offentlige

www.altinn.no



UNIVERSITETET
I OSLO



Personlige rettigheter

- for innehavere av aksjeselskap

- Du regnes som ansatt i ditt eget selskap og har av den grunn personlige rettigheter som "vanlig" ansatt (forutsatt at du tar ut lønn)
- 100% sykelønn fra første dag (Selskapet betaler sykepengene de første 16 dagene)
- Krav på dagpenger ved arbeidsledighet

2009





UNIVERSITETET
I OSLO



Registrering av foretaket

– gjelder alle selskapsformer

Gjøres hos
Brønnøysundregistrene på
fastsatt blankett eller
elektronisk via www.altinn.no

Tips:

www.brreg.no/saksbehandlingstider

Samordnet registermelding
Del 1 – Hovedblankett
for registrering i Enhetsregisteret, Foretaksregisteret, Merverdiavgiftsmottaket,
arbeidsveksleren av Arbeidsgiver- og Arbeidstakerregisteret, SSBs bedrifts- og
foretaksregister, fylkesmennenes registre over stillelser og Skattemottaket for
utenskuddspålegg

Forenklede registermelding
Del 1 – Blankett for
enkeltpersonforetak

Vennligst ikke heft eller stift
blankett og vedlegg sammen

Send blanketten til:
Brønnøysundregistrene
Enhetsregisteret
8910 BRØNNØYSUND

1. Navn/Foretaksnavn (se veiledningen)

1.1 Enhetsens fulle/rettelige navn/foretaksnavn (fyll ut hvis det finnes)

1.2 Eventuelt nytt navn/foretaksnavn (fyll ut hvis det finnes)

1.3 Eget navn på virksomheten. For enkeltpersoner i Foretaksregisteret er navn/foretaksnavnet ditt eget navn. For foretak i Foretaksregisteret er navn/foretaksnavnet ditt eget navn eller navnet på virksomheten som er registrert i Foretaksregisteret.

2. Meidlingen gjelder (se veiledningen)

2.1 Enhet som ikke er registrert tidligere (enhet som ikke har gitt organisasjonsnummer)

2.2 Endringsfrie opplysninger (fyll bare ut de felt som gjelder)

2.3 Beslutning om oppløsning av enhet

2.4 Stilling av enhet

3. Registrering i andre registre (i tillegg til registrering i Enhetsregisteret)

3.1 Skal virksomheten registreres i Foretaksregisteret? (Det er gebyr på registrering.) Nei Ja

3.2 Har virksomheten omsetning som kommer inn under merverdiavgiftslovens bestemmelser? (Se veiledningen.) Nei Ja

3.3 Er enheten –
– har eller venter å få arbeidstakere Nei Ja
– betaler/skal betale avgift av arbeidsbasert inntekt/ lønnsytelse § 20-2 Nei Ja
3.4 Har eller venter enheten å få virksomhet på fysiske adresse? Nei Ja

4. Hovedkontorets adresse (forretningsadresse/besøksadresse)

Gate, husnummer eller stred

Postnummer | Poststed

Telefonnummer

5. Postadresse

Postboks, gate, husnummer eller stred

Postnummer | Poststed

6. Virksomhetens betingethetsadresse (oppgis bare hvis virksomheten foregår på annet sted enn oppgitt i felt 4)

Gate, husnummer eller stred

Postnummer | Poststed

7. Innsender/gebyranvarlig

Innsender vil bli benyttet som kontaktperson om saken og vil bli ansett å stå innfor gebyr ved registrering i Foretaksregisteret

Navn/Foretaksnavn

Kommune

Postboks, gate, husnummer eller stred

Postnummer | Poststed

Innsendingsmåte – bare for printet utgave

Kundenummer i Foretaksregisteret

Telefonnummer

Saksref for innsender/interdion

Kundenummer

Saksref/referanse

Med sikte på å redusere bedriftenes saksomkostning kan opplysninger som angis i dette skjema i medholdt av lov om Oppgaverregisteret §§ 5 og 6, helt eller delvis benyttes til andre offentlige oppgaver som har tilsvarende til hensikt å få frem sett de samme opplysningene. Opplysninger som eventuelt samordning kan bli vedtatt av Oppgaverregisteret eller Enhetsregisteret på telefon 7500 7500.

BR – 1010B – 02.2004 <http://www.brreg.no/>

BR – 1010B – 2000
<http://www.brreg.no/>

Informasjonen kan bli samordnet, f. kv om Oppgaverregisteret §§ 5 og 6, helt eller delvis benyttes til andre offentlige oppgaver som har tilsvarende til hensikt å få frem sett de samme opplysningene. Opplysninger som eventuelt samordning kan bli vedtatt av Oppgaverregisteret §§ 5 og 6, helt eller delvis benyttes til andre offentlige oppgaver som har tilsvarende til hensikt å få frem sett de samme opplysningene. Opplysninger som eventuelt samordning kan bli vedtatt av Oppgaverregisteret §§ 5 og 6, helt eller delvis benyttes til andre offentlige oppgaver som har tilsvarende til hensikt å få frem sett de samme opplysningene.

Oppsummering av formelle krav



UNIVERSITETET
I OSLO



Gründerskolen

<i>Selskapsform</i>	<i>Enkeltpersonforetak</i>	<i>Ansvarlig selskap</i>	<i>Aksjeselskap</i>
<i>Plikter</i>			
<i>Bokføringsplikt</i>	Ja	Ja	Ja
<i>Oppbevaring av bilag</i>	10 år	10 år	10 år
<i>Regnskapsplikt</i>	Ja	Ja	Ja
<i>Regnskapsfører</i>	Frivillig	Frivillig	Frivillig
<i>Revisor</i>	Ved omsetning over 5 millioner	Ved omsetning over 5 millioner eller flere enn 5 deltakere	Ja
<i>Innsending av årsregnskap til Regnskapsregisteret i Brønnøysund</i>	Ved eiendeler verdt mer enn 20 millioner eller flere enn 20 ansatte	Ved omsetning på over 5 millioner eller flere enn 5 deltakere eller flere enn 5 ansatte	Ja



UNIVERSITETET
I OSLO



Merverdiavgiftsloven

Alle varer og tjenester er merverdiavgiftspliktige med mindre de er særskilt unntatt

§ 5 i merverdiavgiftsloven spesifiserer hva som faller utenfor loven

Eksempler: Omsetning av helsetjenester, undervisningstjenester, sosiale tjenester, finansielle tjenester, museer, teatre, kunstnerisk fremføring, samleobjekter, fast eiendom etc.

Denne gruppen har omsetning som faller helt *utenfor* loven. Virksomheter som bare har slik omsetning skal ikke registreres i *merverdiavgiftsmanntallet*, og har heller ikke rett på fradrag for inngående merverdiavgift.



Merverdiavgiften har fire satser:

- . 25% av omsetningen (normal sats)
- . 14% av omsetning av næringsmidler
- . 8% av omsetning av transporttjenester, kino og romutleie i hotellvirksomhet (lav sats)
- . Nullsats (f.eks. ved salg av varer til utlandet)



UNIVERSITETET
I OSLO



Merverdiavgiftsmanntallet

Når den merverdiavgiftspliktige omsetningen har overstegyet 50 000 kr i løpet av en 12-måneders periode må selskapet registreres i merverdiavgiftsmanntallet.

Bruk *Samordnet registermelding - del 2*

Inntil dette skal det faktureres *uten* merverdiavgift, og det gis ikke fradrag for inngående merverdiavgift.

Fylkesskattekontoret er ansvarlig for innkreving av merverdiavgift. Innbetaling skjer i seks terminer. Selskap med omsetning på under en million kan søke om å betale inn en gang i året.



Utgående og inngående MVA

Varekjøp	100
+ Inngående MVA (25%)	25
<hr/>	
= Vi betaler for varen	125

Varesalg	200
+ Utgående MVA (25%)	50
<hr/>	
= Vår kunde betaler for varen	250

Utgående MVA (25%)	50
- Inngående MVA (25%)	25
<hr/>	
= Innbetaling til fylkesskattesjefen	25

Merverdi: $200 - 100 = 100$

Merverdiavgift: $25\% \times 100 = 25$





MVA-oppgaver

Fysioterapeut som fakturerer 12 2 5 03 1 2004 079 00950221577 05

-----lag **Beregnet avgift**

1	Samlet omsetning og uttak innenfor og utenfor merverdiavgiftsloven (mva-loven). Se veiledningen	175 000,00	
2	Samlet omsetning og uttak innenfor mva-loven. Summen av post 3, 4, 5 og 6. Avgift ikke medregnet	125 000,00	← 50 000 for behandling
3	Omsetning og uttak i post 2 som er fritatt for merverdiavgift	25 000,00	← 25 000 for bøker
	treningstøy ←	80 000,00	+ 20 000,00
	helsekostprodukter ←	10 000,00	+ 1 400,00
	transport av klienter ←	10 000,00	+ 800,00
7	Beregningsgrunnlag for tjenester kjøpt i utlandet, og beregnet avgift 25%		+ ,00
8	Fradragsberettiget inngående avgift, høy sats		- 10 000,00
9	Fradragsberettiget inngående avgift, middels sats		- 900,00
10	Fradragsberettiget inngående avgift, lav sats		- ,00
11	Sum avgift. Kryss av dersom du har avgift til gode <input type="checkbox"/>		= 11 300,00

Eventuelle forklaringer til oppgaven sendt fylkesskattekontoret (se veiledningen) Ja Nei

Omsetningsoppgaven stemmer med registrerte og dokumenterte regnskapsopplysninger og de faktiske forhold.

28.02.07 *Arne Svend*

L 6 RF0002 Dato Forpliktende underskrift

Utgående MVA



UNIVERSITETET
I OSLO



Fakturering

AS Sporting		Foretaksreg: NO 999 999 999 MVA		
Kleiva 8		DATO: 12.01.2005		
0743 Oslo		FAKTURANR. 121		
22 45 46 47				
22 45 46 41				
Faktureres til:		Send til		
Oldell AS		Oldell AS		
Silurveien 46		Silurveien 46		
0380 Oslo		0380 Oslo		
		Betalingsbetingelse Per 15 dager		
KVNT	LAGERNR.	BESKRIVELSE	ENHETSPRIS	TOTALT
10	123001	Tennisracket "Dunlop Special"	kr 425,00	kr 4 250,00
5	123004	Odlo Fleece	kr 399,00	kr 1 995,00
5	2511110	Odlo Fleece, lang arm	kr 420,00	kr 2 100,00
7	253622	Nektar Stormkjøkken	kr 490,00	kr 3 430,00
4	562223	Overtrekkspose, "Lux", green	kr 181,25	kr 725,00
			Delsum	kr 12 500,00
			MVA	25 %
			MVA på kjøp	kr 3 125,00
			Total	kr 15 625,00

- Selgers navn
- Selgers org. nr. + evt. MVA
- Fakturanr. og dato
- Kjøpers navn
- Leveringsadresse
- Varenavn og antall
- Beløp
- Spesifisert MVA sats/beløp

2009



UNIVERSITETET
I OSLO



Skal du ha ansatte?

- Registrer din bedrift i NAV Aa-registeret
- Registrer de ansatte i NAV Aa-registeret
- Tegn yrkesskadeforsikring for de ansatte i et privat forsikringsselskap
- Lag ansettelsesavtaler for alle arbeidsforhold
- Opprett egen konto for skattetrekk i banken (forskuddstrekk av lønn til ansatte på grunnlag av skattekort)
- Betal arbeidsgiveravgift (14,1 % på Østlandet)
- Håndtér de ansattes feriepenger (jmf. Ferieloven)
- Lag HMS-plan (helse, miljø og sikkerhet) for bedriften
- Obligatorisk tjenestepensjon (2 % jmf Lov om OTP)



UNIVERSITETET
I OSLO



Krav til firmanavn



- Navnet skal ikke være villedende
- Må inneholde minst tre bokstaver fra det norske alfabetet
- Kan ikke alene bestå av navn på et land, fylke eller en kommune
- *Enkeltpersonforetak må ha med etternavnet til innehaver i firmanavnet*



Firmanavn

- Representerer din identitet i markedet.
- Du kan ikke ta *patent* på firmanavnet
 - patent gjelder kun tekniske løsninger
- *Varemerkebeskyttelse* er mulig
 - navnet må være særpreget og ikke kunne forveksles med andre registrerte navn eller foretaksnavn
- Søknadsavgift på 2.300 kr – varer i 10 år
- Er navnet ledig? Søk i Enhetsregisteret



UNIVERSITETET
I OSLO



Gründerskolen

Offentlig støtte / finansiering



Oslo Kommune, Næringsetaten

Servicekontoret for næringslivet

- Støtte til spesialrådgivning (max kr. 25 000)
- Etablererprisen (100 000 kr til beste nyetablerte bedrift)



Innovasjon Norge /Veiledning for Oppfinnere (VfO)

- Etablererstipend, lån, tilskudd til patentsøknader
- OFU/IFU-kontrakter (Industriell og Offentlige Forsknings og Utviklings-kontrakter)



Hvor kan du få hjelp?

- *Servicekontoret for næringslivet – 23 46 01 11*
- Etablerersentrene i Akershus – 64 82 22 67
- Innovasjon Norge – 22 00 25 00
- Bedin (Narviktelefonen) – 800 33 840
- Patentstyret – 22 38 73 00
- Norsk Designråd – 23 29 25 50
- Andre





UNIVERSITETET
I OSLO



FOR SPESIELT INTERESSERTE



UNIVERSITETET
I OSLO



Nyttige lenker

Næringslex:

www.naringslex.no

Brønnøysundregistrene:

www.brreg.no

Bedin:

www.bedin.no

Innovasjon Norge:

www.invanor.no

Patentstyret:

www.patentstyret.no

Lovdata:

www.lovdata.no

Andre:

www.spor-oss.no



UNIVERSITETET
I OSLO



Skatt og avgifter - næringsdrivende

- Enkeltpersonsforetak beskattes etter ***Foretaksmodellen***
- Ansvarlige selskap (ANS/DA) beskattes etter ***Deltakermodellen***



UNIVERSITETET
I OSLO



Skatt for enkeltpersonsforetak - *Foretaksmodellen*

Regnskapsmessig overskudd beskattes med 28 %

Den ***beregnete personinntekten*** (se under) skattlegges dessuten med ***trygdeavgift*** og eventuell ***toppskatt***

- Regnskapsmessig overskudd (næringsinntekt)
- Skjermingsfradrag
- Lønnsfradrag

- = Beregnet personinntekt



UNIVERSITETET
I OSLO



Foretaksmodellen, forts.

Skjermingsfradrag (Risikofri avkastning fra virksomheten) beregnes ved å multiplisere *skjermingsgrunnlaget* med en *skjermingsrente*

Skjermingsgrunnlaget er i utgangspunktet eiendeler som har "virket" i virksomheten

Skjermingsrenten fastsettes av Skattedirektoratet, er for inntektsåret 2008 på 4,6 %.

Lønnsfradraget er på 15 % av totale lønnsutgifter, inkludert arbeidsgiveravgift



UNIVERSITETET
I OSLO



Foretaksmodellen - eksempel

Snektermester Hammer driver enkeltpersonsforetak og har to ansatte.
Bruker *eget verktøy og utstyr til en verdi av kr. 50 000* skjermingsgrunnlag

I 2006 fakturerer han kunder for kr. 1 200 000, og har *driftskostnader på totalt kr. 600 000* som inkluderer *lønn og arbeidsgiveravgift på kr. 400 000* til to ansatte.

Dette gir ham en *næringsinntekt på kr. 600 000*, **overskudd** som beskattes med 28 % skatt, i tillegg til at han må betale 11 % trygdeavgift og toppskatt av personinntekt. **Toppskatt = (517000-420000)x9%**



Foretaksmodellen – eksempel, forts.

<i>Beregning av personinntekt:</i>		
	Overskudd (næringsinntekt)	600 000
-	Skjermingsfradrag (kr. 500 000 x 4,6 %)	23 000
-	Lønnsfradrag (kr. 400 000 x 15 %)	60 000
=	<i>Beregnet personinntekt</i>	<i>517 000</i>

<i>Beregning av skatt og trygdeavgift:</i>		
	<i>Skatt på overskudd (600 000 x 28 %)</i>	168 000
+	<i>Trygdeavgift (517 000 x 11 %)</i>	56 870
+	<i>Toppskatt ((517 000 – 420 000) x 9 %)</i>	8 730
=	<i>Total skatt</i>	<i>233 600</i>



UNIVERSITETET
I OSLO



Skatt for ansvarlige selskap

Et ansvarlig selskap kan betale ut **arbeidsgodtgjørelse** til deltakerne. Arbeidsgodtgjørelsen klassifiseres som *næringsinntekt* og belastes med 28 % skatt og 11 % trygdeavgift

Godtgjørelsen utgiftsføres i selskapet. Selskapet betaler ikke arbeidsgiveravgift av utbetalt godtgjørelse

NB! Dersom deltakerne velger å kun ta ut overskudd (ved utdeling) og ingen godtgjørelse vil de ikke opparbeide rettigheter i trygdesystemet!



UNIVERSITETET
I OSLO



Deltakermodellen – utdeling

Regnskapsmessig overskudd beskattes med 28 % i selskapet

Utdeling til deltakerne utover et *skjermingsfradrag* beskattes med 28 % hos deltakerne

Skjermingsfradrag = Skjermingsgrunnlag x Skjermingsrente

Skjermingsgrunnlaget er lik

- Innskuddet ved *stiftelse*, eller
- Netto kjøpesum ved *kjøpt* andel, eller
- Netto skattemessige verdier ved *ervertet* andel

Skjermingsrenten er for inntektsåret 2007 på 3,3 % (etter skatt verdi)



UNIVERSITETET
I OSLO



Deltakermodellen - eksempel

Tor Hammer og Kari Murer eier alle andelene i selskapet Bygg DA. Selskapet ble *stiftet i januar 2007*. Deltakerne deler ansvaret *50/50* og har *skutt inn kr. 25 000 hver* ved oppstart

Selskapet har inntekter på kr 600 000 og utgifter på kr 200 000. I tillegg har deltakerne utgiftsført arbeidsgodtgjørelse for utført arbeid på kr. 150 000 hver

Det regnskapsmessige overskuddet blir da på kr. 100 000.

Skatt på overskudd:

	Overskudd	kr. 100 000
-	Selskapsskatt (kr. 100 000 x 28 %)	kr. 28 000
=	<u>Utdeling deltakerene</u>	<u>kr. 72 000</u>



Deltakermodellen – eksempel, forts.

Skritt 2: Beregning av skatt på utdeling:

I selskapsmøtet vedtar de at overskudd etter skatt skal deles ut

Utdeling til deltakerne	kr. 72 000	
Skjermingsfradrag Tor (kr. 25 000 x 3,3 %)	kr.	825
Skjermingsfradrag Kari (kr. 25 000 x 3,3 %)	kr.	825
<u>= Utdeling som må beskattes</u>	<u>kr. 70 350</u>	

(De kan altså ta ut kr. 825 hver i skattefri utdeling)

Resten av utdelingen på kr. 70 350 må de skatte 28% av

Skattepliktig utdeling:

Tor betaler (35 175 x 28%)	kr. 9 849
Kari betaler (35 175 x 28%)	kr. 9 849



Deltakermodellen – eksempel, forts.

Skritt 3: Beregning av skatt på arbeidsgodtgjørelse:

Arbeidsgodtgjørelsen beskattes som personinntekt, med skatt, trygdeavgift og toppskatt

Hver deltaker får arbeidsgodtgjørelse på kr.150 000

Skatt på personinntekt (150 000 x 28%)	kr. 42 000
+ Trygdeavgift på personinntekt (150 000 x 11%)	kr. 16 500
<hr/>	
= Total skatt på personinntekt	kr. 58 500

Personinntekt over kr. 400 000 ville i tillegg blitt beskattet med toppskatt på 9% sk.kl. 1)

Skritt 4: Beregning av total skatt pr. deltager:

Selskapsskatt (28 000 / 2) 000	kr. 14
+ Skatt på utdeling	kr. 9 849
+ Skatt og trygdeavgift på arbeidsgodtgjørelsen	kr. 58 500
<hr/>	
= Total beskatning per deltaker	kr. 81 449